

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proteus ofte Minne-beelden verandert in Sinne-beelden

Cats, Jacob

Rotterdam, 1627

XLV. Iam plenis nubilis annis

urn:nbn:de:bsz:31-101049

IAM PLENIS NVBILIS ANNIS.
XLV.

HORAT. I. **F**elices ter, & amplius,
CAR. 13. Quos irrupta tenet copula; nec malis
Divulsa querimoniis
Supremâ citius solvit amor die.

Van twee een, van eene twee.

EY laet doch, oude stam, u spruytjen met my paren,
 Het sal van nu voort-aen ontrent my berer varen
 Als aen u dorren tronck: het buyght na mijnen schoot,
 En 't heeft van uvve schors geen pap of sap van noot:
 Ick bidde, scheyter af; en schroomtet niet te vvaghen,
 Het sal in corter stont bequame vruchten dragen.
 Mijn dunct, ghy staet het toe; vvel, hebt dan grootē danck,
 Wy tvvee zijn nu maer een, en dat ons leven lanck.

Iam plenis nubilis annis.

H*unc precor, ò longo, venerabilis arbor ab ævo,*
Corpore da ramum tollere posse tuo:
Cernis, ut inclinans caput in mea vota feratur,
Utque meo jaceat sarcina grata sinu.
Me duce, mox peterit teneros producere fœtus,
Me duce, nil succis indiget illa tuis.
Vicimus, o mea lux, fuimus duo, jam sumus unum;
Quodque unum nunc est, mox duo rursus erit.

Mariez moy bien tost, mariez,

Veil troncq ô laisse a moi ta jeune branche suivre,
 Elle aimera plustost dorefnauant a vivre
 Sejoincte de ton corps; n'en aye plus de soing,
 Il lui faut un mari, d'un pere n'a besoing.

T12

L12

Hees?

Heefts' een man, soo scheyter van.

IC heb een teere spruyt tot mijnen schoot getogen,
 Ick ben tot haer geneyght, en sy tot mijn gebogen;
 Des zijn vvy t'samen een, en niet en schorter meer,
 Als vanden ouden boom te scheyden metter eer:
 Ick spreke met verlof, ô stam van hooge jaren,
 Laet doch tot mijn gebruyc dit jeughdig tackjen varen,
 Het vveet van nu voortaan, het kent een naerder vrient,
 Dus vveet dan jonc en oudt niet langh te samen dient.

Vxor in mariti domicilium transeat.

C*ingat jò myrtus, tegat ô! mea tempora laurus,*
En! cæbat in nostro dulcis amica sinu:
Illæ meo tandem cum pectore pectora junxit,
Eque meo gremio pignus amoris habet.
Aspice! quæ caris comes usque parentibus hæsit,
Jam patriâ mecum vellet abire domo:
Da veniam genitrix; alii placuere penates,
Non bene cum senibus læta juventa manet.

Jeunes gens, a leur despens.

VOici! ces deux sont un; dont ceste jeune branche,
 Desjà du troncq vieil voudroit bien estre franche,
 Gens d'aage font chagrins, le ieune cœur gaillard,
 Il faut a chacun d'eux laisser leur cas apart.

SIT

SIT NVPTA MARITI.

TAmetsi & nuptialis festivitas inter-
 venerit, & factum sit quod nova
 nuptia fieri solet, aliquid nihilominus de-
 esse sibi novi conjuges putant, quamdiu è
 laribus paternis in domum sponsi nova
 nupta deducta non sit, ibique, quod vete-
 res dicebant, dominium inceperit: Mu-
 lierem enim, nisi domo patris exiverit,
 in mariti potestatem non venire multis
 creditum est; idque apud plurimas natio-
 nes ita observari, testatur Cypræus tract.
 de spons. cap. 5. Cum verò plerumque ju-
 veniles blanditias recens conjugatorum
 agrè ferant morosi senes, non mirum est,
 si ad plenam matrimonii quasi possessio-
 nem maritus novus aspiret, & uxorem
 (ipsa minimè repugnante) à parentibus
 vindicet, inque domicilium suum trans-
 ferat. Cui si forè repugnent, ut fieri so-
 let, nova nuptia parentes, lepidè pro sese
 hunc juris textum inducet: Arbor eru-
 ta, & in alio fundo posita, ubi coaluit,
 agro cedit: nam credibile est, alio
 terræ alimento, aliam factam. l. sed si
 meis tabulis, vers. arbor. ff. de adquir.
 rer. domin.

OF al schoon de bruyloft-feeft ghehouden
 is, en dat de bruyt haer morghen-gave
 ontfangen heeft, evenwel nochtans soo schijnt
 het, als of de nieuw-ghehoude yet wés noch
 ontbrake, soo langhe de bruyt van haer ou-
 ders niet ghescheyden, en in des bruydegoms
 huyshoudinghe niet over ghegaen en is.
 Want, ghelijck de quellijcke ouderdom der
 jonghe luyden soeticheden en fotticheden niet
 wel en kan verdragen, soo en ist niet vreemt
 dat de ghelieveren haer hof liever op haer ey-
 ghen handt foecken te houden. Veel wyse luy-
 den oordeelden sulcx, uyt goede huyselijcke
 bedenckingen, oock verre het beste te zijn, op
 dat de selve in het huwelijck ghetreden zijnde,
 van den beginne aen, de handt aenden ploegh
 fouden leeren slaen, en poot aen (soomen seyt)
 fouden leeren spelen. Siet van dit Macrob., 2.
 Satur. cap. 15.

Soo u dochter dese daghen,
 Is gheworden yemants vrou,
 Wilt u niet te seer beklaghen,
 Soo u swagher komt ghewaghen,
 Dat hy wel verhuysen wou.
 Laet de nieu-ghehoude teeren,
 Op haer eyghen kost, en dis;
 Dat is doch al haer begeeren;
 En sy sullen rasscher leeren
 Wat den aert van't huw lijck is.

MACROB. I. SATVR. CAP. 15.

Primus dies, inquit, nuptiarum, reve-
 rentie datur, postridie autem nup-
 tam in domo viri dominium incipere
 oportet.

Beuft de Matr. cap. 66.

Maritus potest de jure uxorem suam,

que sit alibi quàm in domo sua, vindica-
 re, & ad hoc officium judicis implorare.

Le proverbe francois dit.

Nid tissu & achevé,
 Noiseau perdu & avolé.

Ll 3

MAT.

*Hierom sal de mensche vader ende moeder verlaten ende d'ere
wifve aenhanghen, ende die twee sullen een vleesch wesen.*

TEer spruytje, jeugdich hout, ick bidde weest te vreden
Van desen ouden tronck te worden afgesneden;
Siet hier een groene stam daer uwe gulle jeught
Sal hebben meerder vrucht, en even grooter vreught.
Ghy, die nu zijt gevrijt, begint een ander leven,
Ghy sult nu door de lucht met eygen tacken sweven;
Geheel uws vaders huys, dat is u man alleen,
Ghy maect een gantschen staet, oock met u lieve tweek.

Natam rapis, ò hymenæe, parenti.

R*Amulus adjuncta dum ducit ab arbore succos,
Jam procul à trunco vellet abesse suo.
Ex animo caros deponere disce parentes,
Quæ socio recubas juncta puella viro:
Non oculis genitor, non matris oberret imago,
Solaque legitimi sit tibi cura thori:
Nomina tot tibi cara dabit cumulata maritus,
Hic pater, hic genitrix, hic tibi frater erit.*

PSEAVM. 45. 11.

*Escoute fille & considere: encline ton oreille & oublie
ton peuple & la maison de ton pere.*

VA t'en gentil rameau, prens congé de ta mere;
Pour suiyre ton mari; va fai lui bonne chere
Tant du corps que du cœur. Quant on est marié.
Laisser la ses parents n'est pas impieté.

NATAM

NEc insulsa, nec prorsus inutilis est ob-
servatio, quam quidam desumunt
ex modo excusandi quo (Luc. 14. 16.) ut-
tuntur ij, qui ad cœnam vocati, ad diem
dictũ venire detrectant. Primus eorum,
rationes absentia allegans, villam, inquit,
emi, in istius ego possessionem mihi tendus
jam nunc abeo, utque apud herum tuum
eo nomine me excuses precor. Alter, ju-
ga boum quinque (inquit) empta sunt
mihi, periculam de ijs facturum decedo, id-
ne Dominus tuus agrè ferat, meis verbis
rogabis. Tertius confidentiur perorans,
& non excusatione (ut videtur) sed ju-
stâ defensione nisus, uxorem, inquit, du-
xi, eâque de causa non possum veni-
re. Actum matrimonij tantum privi-
legij habet innuens, ut vel solâ facti alle-
gatione satis superque purgatum se exi-
stimet. Magna sanè matrimonij effica-
cia est, in quo conjuges, vel Deo auctore,
parentibus sese mutuo preponunt. Gra-
phicè apud Homerum Hector.

Haud equidem dubito quin concidet Ilium
ingens,
Et Priamus, Priamiq; ruet gens armipotentis;
Sed mihi nec popul, nec cara cura parentis,
Nec Priami regis tantum præcordia rodit,
Quam me cura tui, conjux carissima, vexat.
Est sanè intimum amicitia genus, castas
thorus.

TIs een leerfame, en gheen onvermakelijc-
ke bedenckinge, die eenige nemen uyt de
ghelijckenisse van't avondtmael, van Christo
vermelt Luc. 14. 16. al waer, soo wanneer de
knechten uytginghen om de genoode te roe-
pen, de eersten brenghende reden by van niet
te kunnen komen, seydt een acker ghekocht
te hebben, ende dien te moeten gaen besichti-
gen; de tweeden verklaert kooper bedegen te
zijn van vijf jock ossen, en de selve te moeten
gaen beproeven; voegende beyde een bede by
hare redenen, seggende, ick bidde u doet mijn
onschult. De derden, sprekende met een gro-
ve stemme, en vry wat stouter, seydt ront uyt,
Ick hebbe een wijf getrouwt, en daerom en kan
ick niet komen. Als vast houdende dat een wijf
te trouwen een sake is van foodanighen voor-
recht, datmen om der selve wille, sonder te-
genleggen, seer wel vermach alle andere saken
aen d'een zyde te stellen. Voorwaer als wy sien
dat God beveelt een teere maeghet beyde va-
der en moeder te verlaten, ende eenē vremden
man aen te hanghen, moctmen niet bekennen
dat hy 't selve voor alderley vrientfchappen
stelt? Ic sal, met verlof vande leser, hier by voe-
gen 't gene Hector, hier vā by Homerũ spreect;

Ick weet dat Troyen haest en ras
Niet zijn en sal als grays en as;
Ick weet oock dat myn vader sal
Haest comen tot een droeven val;
En dat mijn broeders lief en weert
Verflinden sal des vyants sweert.
Maer noch mijn vader, noch sijn schat
Noch ghy, ô Troyen! schoone stadt,
Perit my so hart aen mijn ghemoet,
Als ghy, mijn weerde huysvrouw doet.

EPHES. 5. 28. ET SEQV.
Viri debent diligere uxores suas, ut
corpora sua, propter hoc relinquet

homo patrem & matrem suam, & ad-
hærebit uxori sua, & erunt duo in carne
unâ.

NESCIT